

Twee zusjes, één adoptie

Na het overlijden van hun moeder worden de Sri Lankaanse zusjes Manisha en Chandrika ondergebracht in Nederland. Aanvankelijk bij familie, later in een pleeggezin. Na verloop van tijd blijkt dat Chandrika daar niet kan blijven wonen vanwege een verstandelijke beperking. Ze verhuist naar een zorginstelling, waar haar pleegouders en zusje haar regelmatig bezoeken. Dan besluiten de pleegouders dat ze Manisha willen adopteren en Chandrika niet. De rechter moet oordelen over dit verzoek.

Manisha is een meisje uit Sri Lanka van momenteel acht jaar oud. Ze komt uit een gezin van vier kinderen: drie zussen en één broer. Omdat haar moeder arm en ziek was kon zij niet meer voor haar kinderen zorgen. Vader was betrokken bij kinderhandel en heeft zijn oudste dochter verkocht in het prostitutiecircuït. Omdat moeder vreesde dat Manisha en Chandrika hetzelfde zou overkomen, heeft ze een kindertehuis in Colombo gevraagd de zorg voor de twee over te nemen. Als de meisjes daar wonen, bezoekt moeder hen zeer frequent.

Geestelijk beschadigd
Nadat hun moeder is overleden

worden Manisha en Chandrika overgebracht naar familie in Nederland. Eenmaal in Nederland, komt bij beiden een nierziekte aan het licht. Deze ziekte heeft een negatieve invloed op de groei en de ontwikkeling van de kinderen. Daarnaast zijn de meisjes geestelijk zeer beschadigd door heftige ervaringen in Sri Lanka en is ook psychologische zorg noodzakelijk. De medische behandeling van beide kinderen gaat goed, maar de zusjes zullen voor de rest van hun leven afhankelijk blijven van intensieve medische zorg. Terugkeer naar Sri Lanka is, gelet op de medische situatie van de twee, uitgesloten.

Manisha en Chandrika zijn inmiddels geplaatst bij een Nederlands pleeggezin. Na een poos is bij Chandrika ook nog een geestelijke beperking vastgesteld. Duidelijk wordt dat zij nimmer zelfstandig zal kunnen functioneren. Chandrika kan door deze beperkingen niet bij haar pleegouders blijven wonen. Zij wordt geplaatst in een speciale inrichting, waar Manisha en haar pleegouders haar veelvuldig bezoeken.

Manisha blijft wel bij haar pleegouders wonen. Zij gaat naar school, ontwikkelt zich als een vrolijk kind en noemt haar pleegouders papa en mama. De pleegouders willen

Manisha adopteren maar Chandrika niet. Wel willen ze het voogdijschap over Chandrika. Dit is een weloverwogen keuze. Een reden hiervoor is dat Chandrika niet meer bij haar pleegouders woont, zodat het contact anders is dan met Manisha. De zorgband en betrokkenheid bij de twee zusjes is voor de pleegouders anders, mede door gebrek aan dagelijks contact in huiselijke sfeer, maar ook omdat Chandrika door haar geestelijke beperking niet op dezelfde wijze in staat is om te communiceren als Manisha. Er is sprake van een ander soort (emotionele) verhouding.

Loyaliteitsconflict

Nadat de pleegouders het adoptieverzoek bij de rechtbank hebben ingediend heeft de rechter zoals gebruikelijk de Raad voor de Kinderbescherming om advies gevraagd. In een rapport over deze zaak schrijft de Raad dat de verzochte adoptie niet in het belang is van Manisha. De Raad geeft onder meer aan dat de adoptie van Manisha met zich mee zal brengen dat Manisha een andere positie krijgt dan Chandrika en dat dit tot een loyaliteitsconflict kan leiden. Bovendien zou het leiden tot een verschil in positie ten aanzien van de overige familie; door de adoptie worden voor Manisha de familiebanden met haar broer en zus afgesneden en voor Chandrika niet. Adoptie zou, aldus de Raad, voor Manisha geen meerwaarde hebben omdat met de voogdijmaatregel voor haar alle geborgenheid die ze nodig heeft wordt gedekt.

Pedagogische meerwaarde

De pleegouders komen echter met een eigen deskundigenrapport, dat van de psycholoog van het ziekenhuis waar de meisjes al enkele jaren onder behandeling zijn. In dat rapport staat dat de vraag van de Raad naar de betekenis van wél adoptie voor Manisha en géén adoptie voor Chandrika een terechte vraag is, maar dat in de concrete situatie van de meisjes de adoptie wel degelijk in het belang is van Manisha. De psycholoog geeft aan dat in

het geval van Manisha een adoptie een evidente pedagogische meerwaarde heeft: het betekent voor haar dat zij eindelijk ouders heeft die veiligheid bieden. Het is naar de mening van deze deskundige een illusie om te denken dat hetzelfde gevoel van veiligheid kan worden geboden door uitsluitend een voogdijmaatregel. Integendeel, bij Manisha is de kans reëel dat zij terugvalt op oude mechanismen van wantrouwen en angsten uit haar jeugd in Sri Lanka. Manisha ontwikkelt zich nu voorspoedig, maar door het ontberen van vroegkinderlijke basisveiligheid is het huidige gevoel van veiligheid broos. Dit zal Chandrika anders en minder ondervinden, gelet op haar geestelijke beperking. Adoptie zal voor Chandrika op dit moment zeker, en vermoedelijk ook voor de toekomst, weinig betekenis hebben, stelt de psycholoog in zijn verslag.

Ter zitting bij de rechtbank verklaren de pleegouders dat het op korte termijn van belang is dat Manisha deel gaat uitmaken van het gezin waarin ze opgroeit en dat ze er in alle opzichten bij hoort. De pleegouders beloven dat zij er alles aan zullen doen om een goed contact tussen de zusjes, maar ook tussen Manisha en haar broertje in Sri Lanka te bevorderen. Zij hebben aangegeven dat het voor Manisha duidelijk is dat Chandrika haar zus is en dat ook altijd zal blijven. De verhouding tussen de pleegouders, Manisha en Chandrika zal ook na de adoptie niet veranderen, benadrukken ze.

Inbedding in gezin

De rechtbank ziet in het rapport van de Raad voor de korte termijn geen contra-indicaties. De vraag of de adoptie voor de langere termijn in het belang van Manisha is, is moeilijker te beantwoorden. Het is niet duidelijk of Manisha in de toekomst problemen zal krijgen vanwege het feit dat zij wel gezamenlijk met haar zus Chandrika naar Nederland is gekomen, maar alleen zij is geadopteerd en thans deel uitmaakt van het gezin van de pleegouders. Het door de Raad geconstateerde risico op

een loyaliteitsconflict is aanwezig, maar de vraag of het zich verwezenlijkt en in welke mate dat zijn weerslag zal hebben op de ontwikkeling van Manisha, kan door de Raad noch door de psycholoog concreet worden beantwoord.

Doorslaggevend acht de rechtbank dat Manisha op dit moment een gevoel van onveiligheid heeft als gevolg van haar verleden waarin zij is verlaten en verwaarloosd, dat dit gevoel van onveiligheid volgens de psycholoog een goede verdere ontwikkeling in de weg staat en dat een en ander positief kan worden beïnvloed door de adoptie. De rechtbank volgt de psycholoog in zijn conclusie dat het uitspreken van de adoptie voor Manisha een pedagogische meerwaarde heeft in die zin, dat zij daarmee ouders heeft die haar veiligheid bieden en dat daardoor beter gewerkt kan worden aan het herstellen van de schade die zij in het verleden heeft opgelopen. Daarbij komt dat Manisha er belang bij heeft dat niet alleen de sociale inbedding in het gezin van de pleegouders zo volwaardig mogelijk is, maar ook de juridische inbedding.

De rechtbank komt tot de conclusie dat voldoende blijk is gegeven van een pedagogische meerwaarde van adoptie voor Manisha, zodat de adoptie in het kennelijk belang van Manisha moet worden geacht. Daaruit blijkt dat een rechter in dit soort gevallen niet alleen hoeft uit te blinken op juridisch gebied. Het is zeker ook belangrijk dat een rechter voldoende kennis, inzicht, ervaring en inlevingsvermogen heeft op psychologisch gebied om tot een dergelijk salomonsoordeel te kunnen komen.

Mr. Vera Kidjan is werkzaam bij Everaert Advocaten in Amsterdam. Heeft u juridische vragen over adoptie, e-mail deze dan naar haar: kidjan@everaert.nl of bel: 020-7523217.